Dosarul nr. 2a-4640/23
(2-22167239-02-2a-18122023)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Tatiana Balan

D E C I Z I E

02 aprilie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintele completului, judecător Nelea Budăi
Judecătorii: Marina Anton și Ina Dutca
Grefier: Alen Grigoriev

examinând, în ședință publică, cererea de apel declarată de Istrate Iaroslav și Bumbu Natalia împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu împotriva lui Ion Breahna cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

La 14 noiembrie 2022, Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Breahna cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, în luna aprilie 2022, au avut cu pârâtul înțelegerea de a presta servicii de transport rutier, pentru transportarea unor colete cu haine noi, pentru uz personal, din ***** și al ***** spre Republica Moldova. Conform înțelegerii avute, pârâtul avea obligația să transporte coletele și, respectiv, urma să se clarifice cu devămarea coletelor date, iar la destinație, urma să i se achite plata pentru transport și suma pentru devămare achitată.

La 24 aprilie 2022, pârâtul a ridicat personal din ***** și al ***** coletele lor în număr de cinci și concomitent i-au fost transmise actele de achiziție a hainelor. Însă, la 26 aprilie 2022, pârâtul i-a anunțat telefonic că, la trecerea frontierei de stat, întrucât mai avea asupra sa și alte bunuri de preț (*****) și din cauză că, nu a devămat bunurile respective, coletele lor cu haine au fost ridicate, ca urmare a cauzei contravenționale deschise. Reclamanții au susținut că, concomitent, pârâtul Ion Breahna i-a asigurat să nu-și facă griji, deoarece va repara toate prejudiciile cauzate.

În cadrul Secției procedură contravențională a Biroului vamal Centru s-a aflat în procedură de examinare materialul contravențional, înregistrat cu nr. 2017 la 26 aprilie 2022, cu privire la mărfurile reținute la traversarea frontierei Republicii

Moldova în cadrul postului vamal Leușeni. Conform materialelor procesului contravențional, la 26 aprilie 2022, aproximativ ora 06:00, în cadrul postului vamal Leușeni (PVFI, rutier), la pista „intrare autoturisme", s-a prezentat pentru control mijlocul de transport de model *****, cu n/î *****), care se deplasa din ***** și al ***** spre Republica Moldova, fiind înregistrat la volan cet. Ion Breahna, transportând un pasager cu bagaje personale.

La 26 aprilie 2022, de către agentul constatator Alexandru Draganel, inspector principal al Biroului vamal Centru, în temeiul ordonanței de ridicare, a fost întocmit procesul-verbal de ridicare, prin care au fost ridicate de la Ion Breahna mărfurile nedeclarate organului vamal și, anume, *****

Reclamanții au informat că, la 13 iunie 2022, au înaintat cerere în adresa agentului constatator, prin care au solicitat să fie recunoscuți în calitate de victime în cadrul procesului contravențional. Drept urmare a acestui fapt, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 5201/22 din 16 iulie 2022 și decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 5201/22 din 16 iulie 2022, prin care pârâtul a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (1) din Codul contravențional și sancționat cu 600 u. c. (30000 de lei), iar bunurile/hainele lor (corpurile delicte) au fost confiscate în folosul statului.

Reclamanții au subliniat că, rezultat al acțiunilor ilegale ale pârâtului, au pierdut bunurile personale, suportând în acest sens un prejudiciu material. Conform raportului de evaluare din 25 mai 2022, întocmit de către experții Secției reglementări tarifare și netarifare din cadrul Biroului vamal Centru, a fost efectuată constatarea și evaluarea bunurilor lor. Potrivit raportului de evaluare enunțat, valoarea bunurilor menționate mai sus constituie suma de 88150 de lei.

Reclamanții au remarcat că, la 29 septembrie 2022 și ulterior, la 27 octombrie 2022, în adresa pârâtului Ion Breahna au fost expediate notificări, prin care au solicitat soluționarea pe cale amiabilă a litigiului apărut, însă nu s-a dat curs solicitărilor lor, inclusiv solicitărilor verbale (telefonice), fapt ce i-a și determinat să intervină cu prezenta acțiune.

Reclamanții solicită admiterea acțiunii și încasarea din contul pârâtului în beneficiul lor a sumei de 88150 de lei, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de a câte 10000 de lei pentru fiecare, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 octombrie 2023, a fost respinsă acțiunea depusă de către Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu împotriva lui Ion Breahna cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată ca fiind neîntemeiată.

La 3 noiembrie 2023, Istrate Iaroslav și Bumbu Natalia, au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 octombrie 2023,

solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii înaintate.

În motivarea cererii de apel, Istrate Iaroslav și Bumbu Natalia, au invocat că a fost viciată imparţialitatea obiectivă a judecătorilor. Or, în privinţa acestei imparţialităţi chiar şi aparenţele au un rol decisiv. Referitor la acest subiect, Curtea de la Strasbourg a reiterat că la adoptarea hotărîrii, judecătorul urmează să se bazeze pe elementele dosarului şi pe dezbaterile din şedinţa de judecată (a se vedea Hotărîrea CEDO din 06.06.2000 în cauza Morel c. Franţei; Hotărîrea CEDO din 22.04.1994 în cauza Saraiva de Carvalho c. Portugaliei).

Instanţa de fond, tratând ca fiind existente argumentele invocate de reprezentantul intimatului, a indicat în hotărârea sa ca fiind stabilite circumstanţe de fapt şi de drept, care nu rezultă din elementele dosarului şi nu au fost supuse dezbaterilor judiciare. În speţa dată, nu este clar de ce instanţa de fond nu a analizat/examinat/expus în hotărîrea emisă mai multe circumstanțe/motive, invocate de reclamant/apelant care ar schimba radical poziția pe dosar.

Instanța de fond a încurcat obiectul litigiului și anume acţiunea a fost înaintată în temeiul răspunderii delictuale, iar instanţa de fond a omis să se expună prin prisma acestui aspect, limitîndu-se la invocarea unor aspecte civile care nu sunt pertinente spetei. Or, faptul lipsei contractului de transport nu exonerează intimatul de răspunderea delictuală. Iar, drept consecinţă instanţa inferioară a încurcat răspunderea civilă cu răspunderea delictuală.

În asemenea circumstanţe hotărârea contestată trezeşte mai multe dubii și neclarităţi și anume: care din coletele trimise de conaționalii aflaţi peste hotare au contract de transport; cine din transportatorii de colete din și spre Republica Moldova au licenţă și dau acte (contracte, cecuri etc.); faptul că intimatul personal a ridicat coletele apelanților din Marea Britanie și s-a obligat să le aducă contra cost în R. Moldova cum se numeşte; oare nu reprezintă acest lucru o prestare de servicii de transport; faptul că pînă la incidentul litigios, intimatul a mai transportat de mai multe ori contra cost colete, cum se explică.

La fel, au remarcat că nici o persoană fizică din Republica Moldova, care se află peste hotarele țării (diaspora), și expediază sau primeşte colete de la rude sau terţe persoane din și spre Republica Moldova nu semnează nici un contract scris cu rutierele care transportă coletele respective. Toate înțelegerile în acest caz se fac verbal. Și aici apar circumstanţe care nu au fost luate în calcul de instanţa inferioară. Hotărîrea contestată riscă să creeze un precedent periculos, întrucât prin prisma argumentelor invocate de instanţa inferioară în hotărârea sa rezultă că toți transportatorii de colete pot în general să nu transmită coletele la destinaţie prin simplul fapt că nu au semnat contract scris, ci doar înțelegere verbală.

Apriori, au remarcat că intimatul ca și majoritatea transportatorilor de genul dat, nu are licenţă de transport şi logic nu putea încheia în scris contract de

transport sau să elibereze scrisoare de trăsură (conosament sau alt document echivalent).

Hotărîrea contestată a fost pronunţată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și de drept procesual (art. 386 alin. (1) lit. d) CPC al RM).

La fel, apelanții au invocat că s-a stabilit cu certitudine următoarele circumstanţe pertinente speţei. La 14.11.2022, reclamanţii/apelanţii Istrate Iaroslav şi Bumbu Natalia, au depus cerere de chemare în judecată împotriva pîrîtului Breahna Ion privind repararea prejudiciului cauzat prin fapt ilicit (răspunderea delictuală). Prezenta acţiune se întemeiază pe prevederile art. 45, 387 Cod contravenţional, art. 15, 19, 1998, 2025, 2036, 2037 Cod civil.

Conform extrasului din Registrul de stat al populaţiei, pârâtul Breahna Ion, a.n.*****, IDNP *****, este înregistrat la domiciliu în *****, s. *****, str. *****. În vederea soluţionării litigiului pe cale amiabilă, la 29.09.2022, avocatul Istrate Iaroslav, în interesele proprii şi a lui Bumbu Natalia a întocmit notificarea privind încasarea prejudiciului, adresată lui Breahna Ion, prin care a solicitat achitarea imediată a sumei prejudiciului cauzat, în caz contrar îşi vor rezerva dreptul de a înainta o acţiune în instanţa de judecată pentru soluţionarea litigiului, şi vor fi suportate diverse cheltuieli de judecare, cum ar fi taxa de stat şi asistenţa juridică, precum şi dobânzi de întârziere.

Concomitent, la 27.10.2022, avocatul Istrate Iaroslav, în interesele proprii şi a lui Bumbu Natalia, a întocmit notificarea repetată, privind încasarea prejudiciului, adresată lui Breahna Ion, prin care a solicitat achitarea imediată a sumei prejudiciului cauzat, în mărime de 88150 lei cu titlu de prejudiciu material, precum şi a sumei de 20000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în termen de 10 zile calendaristice de la data recepţionării somaţiei. Toate încercările de soluţionare amiabilă a prezentului litigiu nu s-au soldat cu succes. Pîrîtul cu rea credinţă a refuzat orice tentativă de soluționare extrajudiciară a litigiului dat. Totodată, a reiterat circumstanțele de fapt invocate în cererea de chemare în judecată.

La fel, a invocat prevederile art. 9 alin. (1), (2), 15 alin. (1), (2), 16 alin. (1) lit. g), 19 alin. (1), 774 alin. (1), 775 alin. (1), (2), 776, 858 alin. (2), 1998 alin. (1), 2025 alin. (2) ale Codului civil.

De asemenea, apelanții au menționat că instanţa de judecată urmează să reţină că, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplineşte temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componenţa delictului civil. Componenţa delictului civil constituie o totalitate de elemente esenţiale formulate de legiuitor ca necesare şi suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componenţa delictului civil include următoarele elemente (condiţii): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia. Acestea sunt condiţiile generale necesare şi suficiente pentru antrenarea răspunderii delictuale. Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un

prejudiciu. Prejudiciul constituie consecinţele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. Fapta ilicită este fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei.

Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport cauzal. Raportul cauzal este şi condiţia în funcţie de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecinţa directă a faptei ilicite. Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăţia autorului faptei ilicite. În materia răspunderii delictuale forma şi gradul vinovăţiei autorului faptei ilicite nu prezintă importanţă pentru determinarea cuantumului despăgubirii, fiind aplicabil principiul reparării integrale a daunei.

În același timp, apelanții au invocat prevederile art. 2038 alin. (1), 1411 alin. (1), 1448 alin. (1), (2), 1459, 1461 alin. (1), (2), 1463 alin. (1), 2036 alin. (1), (2), 2037 alin. (1)-(3) ale Codului civil, indicând că apelanţii, sunt în drept a solicita repararea prejudiciului moral cauzat în urma acţiunilor ilicite ale persoanei vinovate. Paguba morală, intimanţii, o estimează la suma de 10 000 lei/ pentru fiecare, care este o valoare bănească rezonabilă, din punctul lor de vedere, în raport cu suferinţele psihice survenite.

La fel, apelanții au invocat prevederile art. 45 alin. (1), 387 alin. (1) din Codul contravenţional, art. 15 alin. (1), (2), 16 alin. (l) lit. g) din Codul civil, indicând că apelanţii au ales calea apărării drepturilor sale civile încălcate pe cale judiciară. Astfel, această metodă de apărare le dă posibilitate reclamanţilor, ale căror drepturi au fost lezate să ceară repararea integrală a acestora.

Prin urmare, în ceea ce priveşte solicitarea privind încasarea sumei de 88150 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat, sumă ce reprezintă valoarea bunurilor confiscate în vamă, ca urmare a acţiunilor ilicite a pârâtului, cadrul legal relevant acestei pretenţii se reflectă în Codul civil. Apelanţii reiterează că, potrivit Raportului de evaluare, din 25.05.2022, efectuat de către experţii Secţiei reglementări tarifare şi netarifare din cadrul Biroului Vamal Centru, a fost efectuată constatarea şi evaluarea bunurilor lorconfiscate, prin care s-a conchis că, în contextul evaluării, valoarea bunurilor constituie suma de 88150 lei (f.d. 30-31).

Astfel, în conformitate cu art. 19 alin (1) şi (2), 1998 alin. (1) din Codul civil, se atestă incidenţa elementelor răspunderii civile delictuale, în sarcina intimatului Breahna Ion. Or, pentru a exista răspundere civilă delictuală, trebuie îndeplinite următoarele condiţii generale ce derivă din prevederile legale citate: existenţa unei fapte ilicite, a unui prejudiciu, a legăturii de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, a vinovăţiei.

La caz, a fost comisă fapta ilicită prevăzută la art. 287 alin. (10) din Codul contravenţional, iar pârâtul nici nu a contestat decizia contravenţională şi a achitat

binevol amenda aplicată. La fel, există confirmat prejudiciul de 88150 lei, prejudiciul a survenit ca urmare a consecinţei comiterii contravenţiei imputate pîrîtului, fiind în raport de cauzalitate cu fapta ilicită.

În circumstanţele relevate şi în contextul normelor de drept enunţate *supra,* apelanții au apreciat cerinţa lor cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 88150 lei, ca fiind întemeiată şi probată, urmând a fi admisă, în contextul în care apelanţii au realizat sarcina probaţiunii în corespundere cu art. 117, 118, 121, 122, 130 din Codul de procedură civilă, iar pârâtul, prin prisma art. 186, nu a prezentat referinţă şi nici careva probe, iar afirmaţiile acestuia rămân lipsite de suport probatoriu.

Cadrul relevant acestei pretenţii din acţiune sunt prevederile art. 776 Cod civil, conform căruia, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii. Conform art. 858 alin. (l) şi (2) din acelaşi cod, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

Apelanții au menționat că hotărîrea instanţei de fond nu corespunde circumstanţelor constatate în prezenta cauză. Or, din probatoriul administrat în prezenta speţă, s-a constatat cu certitudine că în luna aprilie 2022, apelanţii au avut cu intimatul înţelegerea prealabilă de a presta servicii de transport de bunuri, pentru transportarea unor colete cu haine noi, pentru uz personal, din ***** şi al ***** spre Republica Moldova. Or, ceia ce indică intimatul în referinţă, precum că Breahnă Ion chipurile întâmplător/în drum a luat în treacăt bunurile confiscate la vamă este complet incorect, fapt ce se contrazice prin următoarele circumstanţe.

Breahnă Ion de mai mulţi ani şi pînă în prezent prestează servicii de transport auto de mărfuri din ***** şi al ***** spre Republica Moldova şi invers. Astfel, Breahnă Ion presta un serviciu de transportare cu titlu oneros. Breahnă Ion, personal au convenit cu apelanții asupra transportării bunurilor litigioase, şi în urma înţelegerii/întîlnirii personale avute, unde s-a convenit ca să-i achite lui Breahnă Ion suma de *****/per kg şi nu **********/kg, cît este stabilit pentru transportare la toţi transportatorii existenţi. Supraplata de 1,5 Lire Sterline/kg a fost calculată ca plată de devamare pe care Breahnă Ion urma să o facă. Pînă la litigiul/incidentul dat, Breahnă Ion aproximativ de patru ori i-a mai livrat colete din ***** şi al ***** spre Republica Moldova şi el le devama de fiecare dată conform înţelegerilor avute. Or, conform înțelegerii avute, Breahnă Ion avea obligaţia să transporte coletele şi respectiv, urma să clarifice cu devamarea coletelor date, iar la destinaţie să i se achite plata pentru transport plus suma pentru devamare achitată.

Astfel, la 24.04.2022, intimatul a ridicat personal din ***** şi al *****, coletele în număr de cinci, şi concomitent i-au fost transmise actele de achiziţie a hainelor.

Breahnă Ion duce în eroare instanţa de judecată, cînd indică în referinţă că pachetele cu haine erau sigilate și el chipurile nu ştia ce se conţin în ele. Pe lîngă faptul că această explicaţie banală este una șablon/tipic dată de toţi şoferii prinşi cu marfă nedeclarată, ea se contrazice şi prin faptul că în pachetele transportate se conţineau doar haine noi şi Breahnă Ion cunoştea foarte bine acest lucru. Or, la vamă el singur a recunoscut că transporta haine noi, cînd a fost audiat de către agentul constatator. Fapt confirmat prin procesul-verbal de audiere a lui Breahnă Ion din 26.04.2022 (f.d. 21).

Toate pachetele cu haine erau de brandul/firma care lea vîndut online, şi la livrare pe fiecare era lipită informaţia detaliată (invoice), ce conţinea date detaliate despre volumul, cantitatea, preţul achitat, şi cine este destinatarul (cumpărătorul). Pe pachetele cu haine nu era nici o sigilă, ele fiind lipite simplu cu bandă adezivă ca să nu cadă, aşa cum se face la fiecare cumpărătură online (prin internet magazin). Dar nu era nevoie să se deschidă pachetul cu haine, întrucât pe fiecare din el era lipită pe exterior factura de plată şi comanda detaliată a conținutului din interior.

Din start şi pe tot parcursul examinării procesului contravențional au recunoscut că sunt proprietarii hainelor ridicate. De ce Breahnă Ion, în cadrul postului vamal Leuşeni (PVFI, rutier), la pista „intrare autoturisme”, s-a prezentat pentru control mijlocul de transport de marca „***** cu n/î *****(*****), care se deplasa din ***** şi al ***** spre Republica Moldova, fiind înregistrat la volan cet. Breahna Ion, indicînd că transportă un pasager cu bagaje personale. De ce nu a declarat că bunurile nu-i aparţin după cum era indicat pe informaţia (invoice) de pe pachete. Şi în genere de ce a ales să meargă pe pista „intrare autoturisme” unde nu are nimic de declarat şi nu a mers pe pista de „transportatori de bunuri declarate”. Fapt confirmat şi prin Ordonanţa şi procesul - verbal de ridicare din 26.04.2022 (f.d. 19-20).

Din materialele cauzei contravenţionale se atestă cu certitudine faptul, că ceia ce a trezit suspiciuni inspectorilor vamali iniţial au fost cutiile mari (în număr de 12), cu seturi de *****, în care se bănuia că se află substanţe interzise şi nemijlocit calculatorul nou *****” - 1 buc, (evaluate ulterior la peste 60200 lei), bunuri care aparţin unor terţe persoane cunoscute doar de contravenient/intimat. Or, de ce la 26.04.2022, aproximativ ora 12:00, cînd i-au anunţat telefonic că au fost ridicate bunurile lor, Breahnă Ion a recunoscut că la trecerea frontierei de stat, întrucît mai avea asupra sa şi ***** pe care nu le putea devama din cauză că nu avea acte de proveniență şi din această cauză, coletele lor cu haine au fost ridicate, ca urmare a cauzei contravenţionale deschise. De ce Breahna Ion expres i-a asigurat să nu își facă griji că va repara toate prejudiciile cauzate.

Sunt absolut ridicole şi lipsite de logică afirmaţiile intimatului Breahna Ion, precum că inspectorul vamal a informat reclamantul/apelantul, în calitate de şofer

al autoturismului în care se aflau bunurile care nu î-i aparţin despre necesitatea achitării taxelor vamale de către persoanele cărora le apaţin bunurile. Astfel, intimatul Ion Breahna chipurile a telefonat la numărul de telefon indicat pe pachetele respective şi i-a explicat lui Bumbu Natalia cele constatate de inspectorul vamal şi anume că toate hainele sunt noi cu etichete în care se indica preţul unităţii, acestea au fost calificate ca bunuri destinate pentru comercializare, dar nicidecum de uz personal, astfel urmează să achitate taxa vamală pentru bunurile date, în caz contrar bunurilor vor fi ridicate şi confiscate. Mai indică ironic că apelanta Bumbu Natalia, discutînd la telefon cu intimatul, cît şi cu inspectorul vamal a recunoscut că bunurile /hainele noi pentru copii şi maturi î-i apaţin acesteia, însă a declarat că refuză să achite taxa vamală calculată de inspectorul vamal pe care o consideră a fi una exagerat şi neîntemeiată. Din motivul că chipurile apelanta Bumbu Natalia a refuzat să achite taxa vamală impusă de legislație, inspectorul vamal Alexandru Draganel la 26.04.2022, a întocmit proces-verbal şi ordonanţa de ridicare a bunurilor destinate pîrîtei Bumbu Natalia.

Argumentele în cauză se combat prin faptul că orice bun declarant în vamă, dar la care se refuză achitarea taxei de devamare la intrarea în ţară, nu se confiscă niciodată. Bunurile date se păstrează contra plată în depozitul vamal pînă cînd este achitată taxa de devamare. Neachitarea taxei vamale presupune în sine doar interdicţia ca bunurile respective să intre pe teritoriul ţării şi nicidecum ridicare şi confiscare. Bunurile lor, au fost ridicate şi confiscate ca urmare a comiterii de către Breahna Ion a contravenţiei prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod Contravenţional şi nu din motivul refuzului la devamare. Refuzul la devamare se întocmeşte în scris şi nu verbal la telefon cum minte Breahnă Ion. După statut/protocol, nici un inspector vamal nu acceptă să vorbească la telefon cu nimeni cînd este în serviciul de stat. Care era sensul să refuzi devamarea bunurilor procurate. Or, din start era clar că ele trebuiesc devamate. De ce ceilalţi proprietari ai bunurilor ridicate ***** nici pînă în prezent nu au fost anunţaţi de cele întîmplate, Breahnă Ion blocîndu-le numerele de telefon la toţi.

Breahnă Ion minte cînd spune că el i-a sunat şi le-a spus să devameze bunurile, or, el la intrarea în vamă din start a preselectat pista „intrare autoturisme”, care presupune că nu ai nimic de declarat, conștientizând riscul comiterii faptei contravenţionale. Astfel, în cadrul Secţiei procedură contravenţională a Biroului vamal Centru, s-a aflat în procedură de examinare a materialului contravenţional, înregistrat cu nr. 2017 la 26.04.2022, cu privire la mărfurile reţinute la traversarea frontierei Republicii Moldova în cadrul postului vamal Leuşeni. Conform materialelor procesului contravenţional, la 26.04,2022, aproximativ ora 06:00 în cadrul postului vamal Leuşeni (ТУП, rutier), la pista „intrare autoturisme”, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acţiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conştient survenirea lor, contravenientul

Breahna Ion, s-a prezentat pentru control mijlocul de transport de marca „***** cu n/î ***** (*****), care se deplasa din ***** și al ***** spre Republica Moldova, fiind înregistrat la volan cet. Breahna Ion, transportând un pasager cu bagaje personale, tăinuind intenţionat că are bunuri de declarat. Drept consecinţă, la 26.04.2022, de către Agentul constatator - Alexandru Draganel, Inspector principal al Biroului Vamal Centru, cu adresa juridică r. Hînceşti, sat. Leuşeni-1, în temeiul Ordonanţei de ridicare, a întocmit procesul-verbal de ridicare litigios, dispunând ridicarea de la cet. Breahna Ion a mărfurilor nedeclarate organului vamal, conform listei indicate în actul de ridicare, după cum urmează: ***** Toate bunurile fiind recunoscute drept corp delict a cauzei contravenţionale deschise (f.d. 19-21).

De remarcat, că mai întîi Breahnă Ion, a comis contravenţia prevăzută de art. 287 alin. (10) Cod Contravenţional şi după aceia a expediat prin aplicaţia „viber" la ora 12:00 a zilei de 26.04.2022, poza cu procesul-verbal de ridicare a bunurilor lor, întocmit la ora 6:00 dimineaţa. Mai apoi le-a comunicat că bunurile i-au fost ridicate. Breahna Ion nu a contestat procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. 5201/22 din 16.07.2022 și decizia asupra cazului de contravenţie vamală nr. 5201/22 din 16.07.2022 Rezultă că el expres a recunoscut vina şi nu a contestat decizia agentului constatator, inclusiv cînd a achitat suma amenzii în mărime de 26301 lei.

Apelanții au remarcat că ca rezultat al acţiunilor ilegale ale pîrîtului, a pierdut bunurile lor personale, suportând în acest sens un prejudiciu material considerabil. Aşadar, vinovăţia cet. Breahna Ion este dovedită pe deplin prin procesul - verbal cu privire la contravenţie nr. 5201/22 din 16.07.2022 și decizia asupra cazului de contravenţie vamală nr. 5201/22 din 16.07.2022, prin care pârâtul a fost recunoscut vinovat de săvîrşirea contravenţiei prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod Contravenţional.

La fel, apelanții au invocat prevederile art. 8 alin. (1), (2), 10, 32 alin. (1), (2), 34 alin. (1), (3), 287 alin. (10), 442 ale Codul contravenţional.

Astfel, apelanții au conchis că, urmărind şi analizând consecutivitatea logico-juridică a faptelor sus-menționate, precum şi a materialelor anexate la dosar, constată încălcarea gravă de către instanţa de fond a legislaţiei în vigoare, însoţite de violarea drepturilor constituţionale garantate, fapt ce determină admiterea prezentului apel ca întemeiat.

La 18 decembrie 2023, conform Fișei de repartizare a dosarului, cauza în ordine de apel a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor Nelea Budăi.

La 19 februarie 2024, asupra cererii de apel, avocatul Cristina Filat în interesele lui Breahna Ion a depus referință, solicitând respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

În ședința de judecată, avocatul Istrate Iaroslav în interesele sale și ale apelantei Bumbu Natalia, a solicitat admiterea cererii de apel, în sensul formulat.

În ședința de judecată, intimatul Breahna Ion și avocatul Cristina Filat, fiind înștiințați legal, nu s-au prezentat și nu au invocat careva motive.

În conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. Astfel, instanța de apel a dispus de a judeca apelul în lipsa părții neprezente.

Audiind explicațiile părții prezente la proces, examinând materialele cauzei în raport cu argumentele expuse în cererea de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră cererea de apel neîntemeiată şi care urmează a fi respinsă, cu menţinerea hotărârii instanţei de fond, reieşind din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil constată că apelul declarat de Istrate Iaroslav și Bumbu Natalia a fost declarat în termenul stabilit de lege, în condițiile în care hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost emisă la 18 octombrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 03 noiembrie 2023.

În conformitate cu art. 385 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor

şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conţinutul celor relatate, Colegiul civil reţine că sarcina instanţei de apel derivă din dispoziţiile art. 373 alin. (1), (2) și (5) al Codului de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Colegiului civil, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.

În corespundere cu prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Potrivit art. 9 alin. (1), (2) lit. a), f), h) din Codul civil, (1) Drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. (2) Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul civil persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară. Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

Conform art. 11 alin. (1) din Codul civil, buna-credinţă este un standard de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic. Potrivit alin. (2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credinţe ca o parte să acţioneze în contradicţie cu declaraţiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declaraţii sau acel comportament.

Potrivit art. 12 din Codul civil, caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziţie legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura şi scopul elementului supus aprecierii, circumstanţele cazului, precum şi uzanţele şi practicile pertinente.

În temeiul art. 13 alin. (1) din Codul civil, niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept). Prevederile alin. (2) indică că în cazul abuzului de drept, instanţa de judecată, ținând cont de natura şi consecinţele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive. Alin. (3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art. 14 alin. (1) din Codul civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenţiei sale, fapta ilicită sau de rea-credinţă pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat. Alin. (2) stabilește că nici o persoană nu poate obţine un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credinţă.

Conform art. 16 alin. (1) lit. g) din Cod civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Conform art. 992 alin. (1) și (2) din Codul civil, contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

În corespundere cu art. 993 alin. (2), (7) din Codul civil, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte și pot stabili conținutul lor. Obligarea la încheierea unui contract este interzisă, cu excepţia cazurilor când obligaţia de a contracta este prevăzută de prezentul cod, de lege sau dacă reiese dintr-o obligație asumată benevol.

Conform art. 1027 alin. (1) din Codul civil, contractul se consideră încheiat dacă părţile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esenţiale.

Potrivit art. 901 alin. (5) din Codul civil, neexecutarea obligației înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligației.

Din materialele cauzei s-a stabilit că reclamanții/apelanți Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu, depunând prezenta cerere de chemare în judecată, au invocat că, în luna aprilie 2022, au avut cu pârâtul Ion Breahna înțelegerea de a presta servicii de transport rutier, pentru transportarea unor colete cu haine noi, pentru uz personal din ***** și al ***** spre Republica Moldova. Conform înțelegerii avute între părți, pârâtul avea obligația să transporte coletele și, respectiv, urma să clarifice cu devămarea coletelor date, iar la destinație urma să i se achite plata pentru transport și suma pentru devămarea achitată.

Astfel, la 24 aprilie 2022, pârâtul/intimat a ridicat personal din ***** și al ***** coletele reclamanților/apelanți în număr de cinci și concomitent i-au fost transmise actele de achiziție a hainelor.

Totodată, au mai invocat că, la 26 aprilie 2022, în jurul orelor 06:00, la pista de control vamal „Intrare autoturisme” s-a prezentat automobilul de model *****, cu n/î *****, la volanul căruia se afla Ion Breahna, care se deplasa din Marea Britanie în Republica Moldova împreună cu un pasager, în compartimentul marfar având bunuri personale, declarate conform DV6 din 26 aprilie 2022.

În urma efectuării controlului fizic și controlului nedestructiv, în unitatea de transport au fost depistate îmbrăcăminte în asortiment și un macbook pro, care nu au fost declarate organului vamal.

Conform procesului-verbal de ridicare și ordonanței de ridicare din 26 aprilie 2022, emisă de către inspectorul superior al Biroului vamal Centru, a fost dispusă ridicarea următoarelor bunuri: ***** (f.d. 19, 20).

Potrivit ordonanței de recunoaștere și atașare la dosar a corpurilor delicte din 26 aprilie 2022, bunurile depistate nedeclarate au fost recunoscute în calitate de corp delict și atașate la dosar (f.d. 25).

Conform raportului întocmit de către Secția reglementări tarifare și netarifare din cadrul Biroului vamal Centru din 25 mai 2022, valoarea în vamă a corpurilor delicte a fost estimată în sumă totală de 152430 lei (f.d. 30, 31).

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 5201/22 din 16 iulie 2022 și a deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 5201/22 din 16 iulie 2022, Ion Breahna a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) din Codul contravențional și i-a fost aplicată amendă în mărime de 600 u. c., ceea ce constituie 30000 de lei, iar corpurile delicte ridicate au fost confiscate în favoarea statului (f.d. 43-45).

În susținerea celor invocate, Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu au anexat extrasele bancare, prin care se confirmă faptul că, au procurat bunurile online (f.d. 46-84).

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 octombrie 2023, a respins acțiunea

depusă de către Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu împotriva lui Ion Breahna cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu au contestat-o cu apel, invocând argumentele menționate *supra*.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide că soluţia instanţei de fond este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi interpretarea justă a normelor de drept material.

Luînd în considerare prevederile menționate *supra*, Colegiul civil consideră ca fiind întemeiate constatările instanței de fond cu privire la faptul că Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu urmau să probeze în cadrul examinării cauzei faptul existenței unui contract ca temei al solicitărilor sale de a încasa de la Ion Breahna sumele pretinse.

Or, după cum s-a indicat pentru naşterea răspunderii civile este necesar să fie constatată neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor prevăzute de contract. La materialele dosarului, însă, nu este anexat nici un contract de transport de bunuri sau oricare alt contract încheiat între apelanții Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu și intimatul Ion Breahna privind prestarea serviciilor de transport rutier pentru transportarea coletelor cu haine noi.

Faptul că părțile nu puteau să semneze un contract de transport, deoarece în situații similare careva contracte nu se semnează, nu constituie temei de admitere a pretențiilor apelanților și nu justifică sub nici o formă încasarea sumelor pretinse. Or instanța de fond corect a remarcat că contractul este un temei de apariție a drepturilor și obligațiilor civile, mai mult ca atât, este principalul temei de apariție a drepturilor și obligațiilor civile, fiind expresia liberei manifestări de voință a părților contractante, concretizată prin realizarea, în final, a unui acord de voințe. O soluție diametral opusă ar fi contrară nu doar prevederilor legislației civile, ci ar sfida logica elementară, or, este inadmisibilă încasarea unor sume de bani în baza unor contracte care nu au putut fi prezentate pe parcursul examinării cauzei de către una din părți.

Totodată, Colegiul civil remarcă că art. 45 alin. (1) din Codul contravenţional, stipulează că dacă prin contravenţie a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-şi valorifice pretenţiile civile în procedură civilă. La caz, însă Colegiul civil atestă că Istrate Iaroslav și Bumbu Natalia nu sunt parte a procesului contravențional, aceștia au solicitat restituirea bunurilor și recunoașterea în calitate de victime, cereri respinse.

În consecinţă, reclamanții/apelanți nu au prezentat probe pertinente şi admisibile în sensul art. 121 şi 122 din Codul de procedură civilă, care să confirme argumentele care le invocă drept temei de admiterea a pretențiilor înaintate.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 2036 alin. (l), (2) din Codul civil, distinge că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

În acord cu art. 2037 alin. (l), (2) din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

Pe cale de consecinţă, din sensul dispoziţiilor legale nominalizate *supra* rezultă că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează şi lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmarea încălcării unor valori de aceeaşi natură. Din norma de drept specificată mai rezultă că, compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale se admite numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Colegiul civil precizează că odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ţine de libertatea reclamanților să demonstreze toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care a suferit din punct de vedere psihic însă la materialele dosarului lipsesc probe care să ateste vreun prejudiciu, inclusiv moral, suferit de către partea apelantă în rezultatele acţiunilor intimatului Breahnă Ion.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) al Codului de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Cu referire la cheltuielile de judecată, Colegiul civil constată că concluzia instanței de fond și la acest capitol este una corectă.

Totodată, deoarece Colegiul civil a conchis asupra netemeiniciei cererii de apel înaintate, Istrate Iaroslav și Bumbu Natalia nu sunt îndreptățiți să solicite compensarea cheltuielilor de judecată în ordine de apel.

Colegiul civil conchide că hotărârea instanței de fond este clară și precisă, se referă la probele administrate în cauză și este în concordanță cu acestea, răspunde în fapt și în drept la toate aspectele incidente în cauză, precum și conduce în mod logic și convingător la soluția din dispozitiv.

În această ordine de idei, în viziunea Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelant pe marginea hotărârii contestate, citate *supra*, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speţei.

În așa împrejurări, Colegiul civil reiterează că, concluziile primei instanţe sunt întemeiate şi legale, în concordanță cu prevederile art. 239 CPC, astfel hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ,

d e c i d e :

Respinge apelul declarat de Istrate Iaroslav și Bumbu Natalia.

Menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Iaroslav Istrate și Natalia Bumbu împotriva lui Ion Breahna cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței,
Judecătorul: Nelea Budăi

Judecătorii: Marina Anton

Ina Dutca